

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 04.09.1985, sp. zn. 3 To 20/85, ECLI:CZ:NS:1985:3.TO.20.1985.1

Číslo: 34/1986

Právní věta: K otázce, kdy lze ředitele základní školy považovat při výkonu jeho funkce za veřejného činitele. Ředitel základní školy, pokud disponuje s finančními nebo hmotnými prostředky svěřenými škole, nevykonává pravomoc a nelze ho považovat za veřejného činitele ve smyslu § 89 odst. 8 tr. zák.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 04.09.1985

Spisová značka: 3 To 20/85

Číslo rozhodnutí: 34

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Rozkrádání majetku v socialistickém řízení, Veřejný činitel

Předpisy: 140/1961 Sb. § 89 odst. 8

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 34/1986 sb. rozh.

K otázce, kdy lze ředitele základní školy považovat při výkonu jeho funkce za veřejného činitele.

Ředitel základní školy, pokud disponuje s finančními nebo hmotnými prostředky svěřenými škole, nevykonává pravomoc a nelze ho považovat za veřejného činitele ve smyslu § 89 odst. 8 tr. zák.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze 4. 9. 1985 sp. zn. [3 To 20/85.](#))

K odvolání krajského prokurátora a obžalovaného K. P. Nejvyšší soud ČSR zrušil rozsudek krajského soudu v Plzni ze dne 13. června 1985 sp. zn. 1 T 6/85 ohledně tohoto obžalovaného v celém rozsahu a podle § 259 odst. 3 tr. ř. ve věci sám rozhodl tak, že kromě jiného uznal obžalovaného K. P. vinným trestným činem rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. b), odst. 4 tr. zák., který spáchal tím, že jako ředitel základní školy ve V. v době od roku 1970 do 31. července 1983 postupně odcizil z věcí určených pro potřeby školy různé nářadí, průmyslové zboží, ochranné pracovní pomůcky, školní potřeby, látky, záclony, gramofonové desky, sportovní potřeby, drogistické zboží, elektrotechnický, zámečnický a instalační materiál, nábytek a jiné věci v ceně nejméně 248 361,74,- Kčs ke škodě Okresního národního výboru Plzeň-Sever. Za to a za další

trestné činy byl odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání deseti let v první nápravně výchovné skupině a k trestu propadnutí majetku.

Z odůvodnění:

Rozsudkem soudu prvního stupně byl uvedený skutek obžalovaného kvalifikován jako trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. a), b), odst. 2 písm. b), odst. 3 písm. a), odst. 4 tr. zák.

Proti rozsudku soudu prvního stupně podal odvolání krajský prokurátor i obžalovaný K. P.

Nejvyšší soud ČSR jako soud odvolací přezkoumal podle § 254 odst. 1 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost všech výroků rozsudku, proti nimž mohl každý z odvolatelů podat odvolání, i správnost postupu řízení, které předcházelo rozsudku, a přihlížející i k vadám, které nebyly odvoláními vytýkány, dospěl k následujícím závěrům.

Skutková zjištění ohledně K. P., jimiž byl stanoven rozsah jeho trestné činnosti tak, že odcizením věcí ve škole způsobil na majetku v socialistickém vlastnictví škodu nejméně 248 361,74,- Kčs, jsou správná a v souladu s provedenými důkazy. Odcizené věci byly u obžalovaného nalezeny a jejich hodnota byla stanovena znaleckými posudky. Oba znalci se také podrobně vyjádřili, jakým způsobem ocenění provedli a k čemu konkrétně přihlíželi. V převážné většině šlo o věci nové a nepoužité, u nichž byla stanovena cena v souladu s cenou maloobchodní platnou v době, kdy došlo k jejich odcizení. Pokud věci jevíly známky použití, bylo k jejich opotřebení přihlédnuto a cena byla přiměřeně snížena, popř. vůbec nebyly oceňovány, šlo-li o věci nepatrné hodnoty. Znalci přihlíželi zejména k výpovědi obžalovaného, který většinou s dostatečnou určitostí uváděl, kdy věci odcizil, a podle toho přihlíželi i k případným změnám v maloobchodních cenách. V tomto směru krajský soud své závěry podrobně a srozumitelně odůvodnil a uvedl, z kterých dalších důkazů vyšel při stanovení rozsahu trestní činnosti. Nejvyšší soud ČSR se s těmito závěry zcela ztotožnil, a proto v této části v podrobnostech odkazuje na odůvodnění napadeného rozsudku.

To se týká i otázky, kdy obžalovaný K. P. začal posuzovanou trestnou činnost páchat. Zjištění, že její začátek spadá do roku 1970, je správné a odpovídá i podrobné výpovědi obžalovaného v přípravném řízení.

S právními závěry napadeného rozsudku lze souhlasit pouze v tom, že obžalovaný K. P. odcizením věcí ze školy v ceně nejméně 248 361,74,- Kčs spáchal trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví formou uvedenou v § 132 odst. 1 písm. a) tr. zák., že se tohoto činu dopustil výdělečně ve smyslu § 132 odst. 2 písm. b) tr. zák. a že způsobil škodu velkého rozsahu podle § 132 odst. 4 tr. zák. Způsobenou škodu, jejíž výše přesahuje více než dvojnásobně částku 100 000,- Kčs jako uznávanou hranici škody velkého rozsahu, krajský soud důvodně kvalifikoval podle § 132 odst. 4 tr. zák. a správně dovodil i to, že pro použití vyšší trestní sazby byla splněna materiální podmínka uvedená v § 8 tr. zák.

Nejvyšší soud ČSR se však neztotožnil s názorem krajského soudu, že obžalovaný se dopustil trestného činu v postavení veřejného činitele. Mezi pojmové znaky postavení pachatele jako veřejného činitele podle § 89 odst. 8 tr. zák. náleží mimo jiné výkon pravomoci, přičemž se vyžaduje souvislost trestného činu s výkonem pravomoci. Krajský soud se nezabýval konkrétní pravomocí, jež je řediteli základní školy svěřena při plnění jeho úkolů. Úvahy krajského soudu zůstaly pouze v obecné úrovni a nijak neřeší vztah posuzovaného jednání a pravomoci obžalovaného jako ředitele základní školy.

Postavení ředitele základní školy je vymezeno zákonem č. 77/1978 Sb., o státní správě ve školství ve

znění pozdějších předpisů (úplné znění vyhl. pod. č. 48/1984 Sb.). Ustanovení § 4 odst. 2 cit. zák. vymezuje postavení ředitele školy tak, že ředitel odpovídá za ideovou, pedagogickou a odbornou úroveň a výsledky práce školy, vytváří podmínky pro práci všech pracovníků, řídí a kontroluje práci všech pracovníků i žáků a pečuje o další pedagogické a odborné vzdělávání pracovníků. V ustanovení § 4 odst. 3 cit. zák. je potom vymezena pravomoc ředitele tak, že rozhoduje o právech, právech chráněných zájmech nebo povinnostech občanů v případech svěřených mu tímto zákonem. Jde např. o ustanovení § 5 odst. 3 cit. zák., v němž se upravuje pravomoc ředitele při přijímání dětí do školy, ustanovení § 23 odst. 2 upravující podmínky a pravomoc ředitele při vyloučení žáka ze školy apod. Řediteli školy je tedy zákonem přiznána pravomoc při rozhodování věcí týkajících se výuky, učebního procesu, popř. osobních poměrů žáků ve vztahu ke vzniku, průběhu nebo zániku studia. To je ostatně ve shodě s ustanovením § 2 cit. zák., v němž jako orgány státní správy ve školství jsou taxativně uvedeny pouze národní výbory, ministerstva školství a kultury a jiné ústřední orgány, nikoli však ředitel školy. Ten je navíc, pokud jde o ředitele základní školy, v otázkách hospodaření s prostředky svěřenými škole plně podřízen příslušnému okresnímu národnímu výboru a jím kontrolován a není v žádném směru oprávněn k nějakému samostatnému rozhodování. Z toho plyne, že ředitel základní školy disponující s finančními nebo hmotnými prostředky svěřenými škole nevykonává pravomoc a není ho proto možno považovat za veřejného činitele ve smyslu § 89 odst. 8 tr. zák.